AUT, XLVIII, 2010, p. 225-235

EMOŢII ÎN CONTEXT: *LA LILIECI* DE MARIN SORESCU*

de

Emilia PARPALĂ

1. Introducere

Codificarea afectivităţii prin cuvânt constituie, în poetica reprezentării, un artificiu retoric generator el însuşi de afectivitate; lumea posibilă din *La Lilieci* are identitate şi naturalețe şi pentru că emoţiile sunt prezentate ca esenţiale în raportarea la realitate. Analizăm, în cele ce urmează, selecţiile preferenţiale operate de Marin Sorescu în nomenclatura emoţionalităţii şi organizarea etnoculturală a universului semantic conţinut în emoţiile transculturale.

Cum recunoaştem că un discurs este „emoţional"? În planul enunţării, un indice de suprafaţă îl constituie selecţia lexicală şi modul de organizare a câmpurilor semantice izolate ori asociate. Emoţionalitatea exercită o presiune sintactică şi retorică, reperabilă în amplificarea sau în destructurarea discursului, în preferinţa pentru anumite figuri: metafora cognitivă, metonimia, hiperbola, comparaţia, epitetul, figuri de construcţie etc. Pragmatica oferă cadrul teoretic necesar abordării integrative a emoţiilor: contextualizarea, evenimentele declanşatoare, actele de limbaj, polarizarea, „corporalizarea" emoţiilor etc.

Întrucât termenul „emoţie" interferează cu alte concepte ale afectivităţii, se impune clarificarea prealabilă a terminologiei.

---

*Prima parte a acestei cercetări, publicată în Analele Universităţii din Craiova, Seria Ştiinţe Filologice, Lingvistică, nr. 1-2, 2007, p. 162-173, ISSN: 1224-5712, dezvoltă problematica legată de nivelul enunţiativ lexico-semantic şi discursiv: câmpurile semantice, amplificarea prin emfază (blestemele şi bocetele), destructurarea discursului emoţional, determinată de emoţii dominante - spaima şi uimirea.

BDD-A6462 © 2010 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 12:49:47 UTC)

2. Pasiune, emoție, sentiment

Există trei moduri de raportare la realitate: cognitiv, emoțional şi comportamental. Conform teoriei constructiviste, codul emoțiilor este un construct sociocultural. Din punctul de vedere al antropologiei culturale, emoția este un concept recent: în opoziție cu pasiunea, emoția este un „afect secularizat”[1]. Psihologia, psihiatria, filosofia relevă faptul că „emoție” este un concept modern, activat începând cu secolul al XIX-lea, şi că nu este sinonim cu alte categorii afective. În timp ce filosofii secolului al XVII-lea au favorizat termenii „pasiune” şi „afecte”, iar cei din secolul al XVIII-lea s-au centrat pe „sentimente”, secolele al XIX-lea şi al XX-lea au impus conceptul „emoție”. Emergența emoției indică slăbirea dihotomiei „rațiune” – „pasiune” şi înlocuirea ei cu dihotomia „intelect” – „emoție”[2].

Folosirea modernă a termenului *emoție* a fost însoțită de o lărgire a extensiunii sale; devenit curent, termenul a ajuns să acopere toată varietatea afectelor, cu excepția celor care sunt, la origine, pure senzații. Thomas Dixon este îndreptățit să constate că „emoție” este un concept utilizat neglijent, anacronic şi excesiv de liberal, cu referire la teorii care sunt, în fapt, despre afecte şi atitudini[3]. În consecință, termenii afectivității vor fi disociați conform intensiunii lor. Astfel:

a) p a s i u n i l e au fost definite într-o manieră angajată moral şi teologic, ca o mişcare a sufletului dezordonată şi moral periculoasă. Mitul pasiunii a fost întreținut de presupoziția interiorității devastatoare; de aceea, pasiunile nu pot fi echivalate cu categoria senzorială a emoțiilor.

b) e m o ț i i l e au fost definite într-o manieră amorală, ca stări fizice ori mentale autonome, caracterizate prin trăiri fiziologice involuntare şi noncognitive[4]. Modernitatea timpurie le-a asociat cu corpul, cu pasivitatea şi cu motivele acțiunii. Deşi Descartes formulase oximoronul „emoții intelectuale”, ele s-ar situa dincolo de controlul direct al rațiunii. Caracterul noncognitiv al emoțiilor este contestat: Algirdas Julien Greimas şi Jacques Fontanille au prezentat aspectele cognitive ale geloziei[5], ca pasiune, iar

[1]Thomas Dixon, *From Passions to Emotions. The Creation of a Secular Psychological Category*, Cambridge, Cambridge University Press, 2003, p. 10.
[2] *Ibidem*, p. 14.
[3] *Ibidem*, p. 11.
[4] *Ibidem*, p. 18.
[5] Algirdas Julien Greimas, Jacques Fontanille, *Semiotica pasiunilor. De la stările lucrurilor la stările sufletului,* Bucureşti, Editura Scripta, 1997.

BDD-A6462 © 2010 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 12:49:47 UTC)

Christian Plantin a scris despre inseparabilitatea, în argumentare, a emoțiilor şi a raţiunii[6].

Există diferențe etnice, individuale (de vârstă, sexuale) în a simți emoțiile – bune, rele, neutre. Istoria emoțiilor este, în fapt, istoria unor emoții de bază: bucuria, dragostea romantică (Luhmann[7], Marcuse[8], Rougemont[9]), frica (Delumeau[10]), fericirea, durerea, jalea, mânia, mirarea, uimirea, ruşinea, sfiala, spaima, vinovăția etc.

c) s e n t i m e n t e l e au fost definite ca „stări afective complexe şi durabile, legate de repezentări”[11]. Dacă sentimentele sunt, sub aspect aspectual, durative, emoțiile sunt momentane: reacţii afective interne, în general, ce se manifestă prin diferite tulburări, mai ales de ordin neurovegetativ.

În practică, diferențele conceptuale sus-menționate se pot estompa; iubirea, de pildă, poate fi simțită (ca emoție), trăită devastator (ca pasiune) ori stabilizată (ca sentiment). Jalea, în *La Lilieci*, este simțită dureros, ca emoție imperativă, specifică ritului funebru; permanentizată, devine sentimentul definitoriu pentru o lume în disoluție. Dacă extrapolăm teza lui Luhmann despre iubire ca mediu de comunicare simbolică a intimității, jalea şi cimitirul sunt mediile simbolice prin care Marin Sorescu metaforizează moartea unei civilizații: satul oltenesc. Pe care, compensatoriu, îl muzeifică în fluxul lirico-epic al celor şase volume publicate între 1986 şi 1998.

3. Studiul emoțiilor

Sociologul G e o r g S i m m e l a vorbit, în celebrul eseu *The Metropolis and Mental Life* ([1903] 1950)[12], despre preeminența tipului uman emoțional în comunitățile rurale, în contrast cu existența intelectuală a tipului uman metropolitan. Decalajul dintre existența urbană şi cea rurală este generat de ritmul şi de caracterul vieții mentale; relațiile emoționale se

---

[6] Christian Plantin, *On the Inseparability of Emotions and Reason in Argumentation*, în Edda Weigand (ed.), *Emotions in Dialogic Interactions*, Amsterdam/Philadelphia, John Benjamins Publishing Company, 2004.

[7] Niklas Luhmann, *Liebe als Passion. Zur Codierung der Intimität,* Suhrkamp Verlag; translated by Jeremy Gaines and Doris L. Jones, *Love as Passion. The Codification of Intimacy,* Cambridge, Cambridge University Press, 1982/1986.

[8] Herbert Marcuse, *Eros şi civilizație*, în *Scrieri filozofice*, Bucureşti, Editura Politică, 1977.

[9] Denis De Rougemont, *Iubirea şi Occidentul,* Bucureşti, Editura Univers, 1987.

[10] Jean Delumeau, *La peur en Occident*, Paris, Fayard, 1978.

[11] Algirdas Julien Greimas, Jacques Fontanille, *op. cit*., p. 77.

[12] Georg Simmel, *The Metropolis and Mental Life*, în *The Sociology of Georg Simmel*, edited by K. Wolff, New York, Free Press, 1950.

BDD-A6462 © 2010 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 12:49:47 UTC)

sprijină pe ritmul lent, fluent al vieții senzorial-mentale, ca şi pe consumul mai mare de energie verbală.

Începând din anii '90, emoțiile au intrat constant în câmpul de interes al lingviştilor, al semioticienilor şi al pragmaticienilor. S-a trecut de la înțelegerea simplistă şi reductivă (limitată la nomenclatura emoțiilor, în plan lexico-semantic), la interpretarea complexă a complexității emoțiilor în context.

Christian Plantin a inițiat, începând din 1998, studiul pragmatic al emoțiilor ca manifestări semiologice în plan psihic, fiziologic şi comportamental. La nivel expresiv-enunțiativ, selecția lexicală şi morfo-sintactică relevă caracterul particular al actelor expresive generate de emoții specifice. Nivelul pragmatic introduce planul comunicațional, dimensiunea strategică şi cognitivă, construcția lor retorică, evenimentele declanşatoare, stereotipizarea, asumarea, respectiv atribuirea emoțiilor. În opinia pragmaticianului francez, emoțiile au o funcție argumentativă şi nu pot fi opuse raționalității[13].

Preocupat de problemele metodologice pe care le ridică analiza emoțiilor, Plantin a propus un model semantico-textual care să includă patru aspecte: (1) asertarea emoțiilor; (2) derivarea emoțiilor din descrierea stării fiziologice emoționale sau a unei acțiuni tipice; (3) descrierea unor evenimente posibil emoționale; (4) constrângerile situaționale şi ale cadrelor cognitive[14].

Volumul *Emotion in Dialogic Interaction* (2004), rezultat al unui workshop organizat la Universitatea din Münster în 2002, conține studii despre emoții simple şi complexe, despre universalitatea şi specificitatea lor culturală, despre utilizarea strategică şi mijloacele de a le comunica, precum şi analiza unor emoții specifice (bucuria, mirarea, teama, vinovăția). „Inovația" acestor studii constă în dezvoltarea unui model lingvistic adecvat pentru analiza emoțiilor ca parte integrantă a comportamentului uman în interacțiunile dialogice.

Edda Weigand, editoarea volumului, a făcut observația că în literatura de specialitate problema emoțiilor este simplificată din cauza separării şi a definirii lor ca simple unități lexicale[15]. Or, experiența emoțiilor şi construcția lor sociolingvistică sunt inseparabile; de aici, interesul pentru aspectele cognitive şi culturale, pentru principiile

[13] Christian Plantin, *L'Argumentation,* Paris, P.U.F., 2005, p. 92-105.
[14] Idem, *On the Inseparability of Emotions and Reason in Argumentation*, în Edda Weigand (ed.), *Emotions in Dialogic Interactions*, Amsterdam/Philadelphia, John Benjamins Publishing Company, 2004.
[15] Edda Weigand, *Emotions: The Simple and the Complex*, în Edda Weigand (ed.), *Emotions in Dialogic Interactions*, Amsterdam/Philadelphia, John Benjamins Publishing Company, 2004, p. 5.

BDD-A6462 © 2010 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 12:49:47 UTC)

exprimării emoțiilor în dialog. Pe lângă faptul că emoțiile trebuie studiate ca o componentă a comportamentului uman, autoarea insistă şi asupra codificării lor interacționale.

Maria Tausiet şi James S. Amelang consideră emoțiile „accidente ale sufletului”[16] şi vorbesc despre o nouă ştiință – „emocionología” – conexată cu psihologia şi cu sociologia. Codurile emoționale, emoțiile ritualizate şi expresia emoțiilor constituie principalele direcții ale acestei cercetări interdisciplinare. Conceptual, autorii nu diferențiază emoțiile de sentimente şi pasiuni.

Solomon Marcus, pornind de la asimetria funcțională a neocortexului, a disociat liricul, având ca suport emoționalul, de narativ, asociat cu activități secvențiale de natură logico-lingvistică. În timp ce comportamentul narativ este cuantificat secvențial, liniar, de către emisfera stângă, discursul emoțional este concomitent şi multidimensional, controlat de emisfera dreaptă. Trecerea de la comportamentul liric, cu activitățile sale nesecvenționale, de conținut la expresia lirică presupune adaptarea la structuri secvențiale. De aceea, conclude S. Marcus, „convertirea liricului în limbaj înseamnă în acelaşi timp şi narativizarea liricului”[17]. *Minunea* lui Sorescu exemplifică această concluzie.

4. Emoții în context

Modelate de context, emoțiile (trăite sau atribuite) sunt dependente de tipare culturale. Andra Şerbănescu a sistematizat conceptualizarea emoțiilor conform tipului de codificare socio-culturală[18]. Astfel, în societățile individualiste (Occidentul rațional): (a) emoția constituie o experiență personală, subiectivă; (b) verbalizarea emoției joacă un rol important; (c) există un ideal emoțional al individului (fericirea). În societățile colectiviste (Orientul emoțional): (a) emoția constituie o experiență de grup, obiectivă, individul având tendința de coorientare emoțională cu grupul; (b) emoțiile sunt neverbalizate, reținute, mascate, considerându-se că ar periclita armonia de grup; (c) nu există reguli preferențiale.

Abordările funcționaliste (teoriile evoluționiste şi cele constructiviste) au evidențiat rolul culturii în modelarea emoțiilor primordiale în emoții elaborate, implicate în negocierea relațiilor sociale

[16] Maria Tausiet, James. S. Amelang (eds.), *Accidentes del alma. Las emociones en la Edad Moderna,* Madrid, Abada Editores, 2009, p. 12.
[17] Solomon Marcus, *Invenție şi limbaj*, Bucureşti, Cartea Românească, 1998, p. 95.
[18] Andra Şerbănescu, *Cum gândesc şi cum vorbesc ceilalți. Prin labirintul culturilor,* Iaşi, Polirom, 2007, p. 158-159 .

BDD-A6462 © 2010 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 12:49:47 UTC)

ale eului. Emoția este construită după (1) tipul de situație; (2) poziția pe care o adoptă locutorul în raport cu situația (de exemplu, ritul funebru orientează spre emoții negative); (3) distanța locutorului.

4.1. Stereotipia situațiilor declanşatoare

Actanții din *La Lilieci* manifestă o emotivitate ritualizată, subordonată schemelor cognitive impuse de manifestările emotive sociolectale. La nivelul idiolectului emoțional, mimetismul se explică prin caracterul coercitiv al culturii tradiționale, în care un eveniment ritual este asociat organic cu expectația unei emoții codificate.

Durerea / jalea este emoția dominantă atribuită explicit actanților, dar şi dedusă din manifestările lor semiologice. Durerea, emoție asociată ritului funebru şi spațiului său de manifestare – cimitirul cu lilieci – este verbalizată prin actul expresiv *a jeli*; *jelitul/cântatul* (sinonime pentru *bocet/cântec funebru*) este o competență a femeilor: „Femeile merg în cimitir şi-ncep dintr-o dată să jelească/În gura mare, cu şiroaie de lacrimi, în mod barbar, ca pe/vremuri" [..] „Cele care au morți mai noi, au mai tras un ropot de plâns/De cum au intrat pe poartă şi-au pus banițele jos din cap,/Celelalte au fost numai triste şi căzute pe gânduri" (*La Lilieci*, I, 106). Mitruța, căreia îi murise bărbatul pe front, apoi copiii, unul câte unul, este un personaj stilizat, în a cărui construcție Sorescu exploatează sinonimia *a (se) jeli = a se cânta = a-şi plânge morții*: „Mitruța şedea singură-n casă şi se jelea./Lumea râdea: «Iar cântă Mitruța»./ Dar ea se jelea. Şi casa fărâmată, ploua pe ea,/Se auzea cum plânge şi prin acoperiş" (*Cântă Mitruța*, II, 163).

Caracterul slab diferențiat al subculturii evocate face ca acelaşi eveniment să declanşeze emoții contradictorii (priveghiul, petrecerea cu morții în cimitir, la pomeniri).

Bucuria, ca emoție ritualizată, are o funcție magică şi acompaniază:

a) riturile de trecere: „Şi mireasa era obligată, de la ea de-acasă/Până la biserică să chiuie mereu,/Să fie veselă, să chiuie./Ca să i se facă vara cânepa. Cânepa era baza" (*Sovonul*, II, 184).

b) muncile (agricole, casnice): „Aşa era la secerat, distracție,/Orice întâmplare era bună de râs./Femeile, cum mergeau aşa cocoşate, ca secerile din mâna lor/Ore întregi,/Că nu ştiai, seceră cu secera ori cu ele însele/Sunt nişte secere sticloase, de oase" (*Secerele de os,* III, 298); „Era bucurie mare, bucuria odorâtului./Bucatele lor se făceau, că erau muncite încet şi tacticos" (*Oameni la plug*, I, 103); „ – De ce râd ăştia? Întrebam enervat, ce-au găsit de rânjesc?/ – Taci, mă, că aşa e la moară" (*Fusul*, I, 36).

BDD-A6462 © 2010 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 12:49:47 UTC)

c) ritmurile naturii: „Oamenii erau veseli/Că au scăpat şi de iarna asta,/Uite, că ieşiră din iarnă" (*Cucul*, II, 152).

Se observă o clişeizare a structurilor, datorată justificărilor cauzale sau finale, dar salvate prin conotaţia nostalgică şi umoristică a brodării pe prefabricate de gândire sau de limbaj.

4.2. Răspunsuri emoţionale ambivalente

Este greu de separat, în civilizaţiile tradiţionale, amprenta emoţională individuală de cea colectivă. O caracteristică a emotivităţii individuale este sincretismul: mai multe emoţii trăite simultan sunt „traduse" în manifestări variate. Manifestarea sinergică a emoţiilor ambivalente este legată de următoarele contexte discursive:

a) p o r t r e t i z a r e : tatăl: „Aşa mi-a rămas în minte tata, *mânios*, /Bătând o vită care era să-i omoare copilul […]De felul lui se zice că era foarte *blând, visător*,/Seara se suia pe o plastă de fân şi se uita la stele./Scria şi poezii" (*Tata*, I, 29) şi oamenii „suciţi": „Năroadă, aici *râzi*, aici *plângi*/Cine să te mai înţeleagă?" (*Soroacele*, II, 165);

b) reprezentarea unor s i t u a ţ i i r i t u a l e , precum nunta: „Şi toţi *se bucurau* şi *erau veseli*/Şi numai ea stătea *tristă* şi *n-avea chef*…" (*Blestemele Bălii*, II, 112) sau nonrituale, precum plecarea la război: „Soldaţii *jucau*, *cântau*, unii *plângeau*, cum zisei" (*Ulmul*, IV, 69).

c) sintagmatizarea c a u z a l ă aduce contiguitatea emoţiilor în conflict: „Şi pentru că-i era *ruşine* de el/Că *se zmiorcăie* aşa/Ca o muiere a început *să cânte*/Cântece de ălea mai/Deocheate, cum îi învăţase un gradat să lălăie/Înainte de atac" (*Spargeri*, IV, 126). Nepăsarea faţă de contradicţie este explicabilă prin faptul că, în Bulzeştii lui Marin Sorescu, comportamentul relaţional este guvernat de logica subiectivă a afectelor între care se duce o luptă: „Eu trebuie să mor, spunea, cu zâmbetul lui, /Că nu ştiai: *glumeşte* ori *vorbeşte serios*" (*Nea Florea*, I, 10).

4.3. Corporalizarea emoţiilor şi expresii idiomatice

Când nu sunt verbalizate explicit, emoţiile pot fi deduse şi atribuite unui actant pornind de la semnele indiciale ale expresiei lor corporale. Limbajul a fixat, îndeosebi stările de frică / teamă, în expresii ca: *a-i clănţăni dinţii*, *a i se înmuia picioarele* / *genunchii*, *a tremura de frică*, *a fi galben ca ceara* etc. Clişeizării mimo-gestuale a expresiei corporale îi corespund în limbajul bulzeştenilor expresii idiomatice care „citesc" emoţiile:

a) în anumite părţi ale corpului:

BDD-A6462 © 2010 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 12:49:47 UTC)

- faţă: „Am glumit, mă nene, spune Coza, când îl vede aşa *galben*/Glumii o ţâră şi eu…ce eşti aşa de…şi-ncepe să-i dea peste/ fălci, să-i îndrepte/Gura" (*Dumneata*, I, 93); „Mă trecuseră fiorii şi aproape să-mi dea *lacrimile*/ De atâta cinste şi minune" (*Cercul,* V, 5); „Mie-mi crăpa *obrazul* de ruşine" (*Schisma*, II, 181).
- gât: „Mi s-a pus un *nod în gât* de emoţie" (*Craiova văzută din car*, I, 69).
- gură: „e cel mai frumos oraş din lume, /Rămân şi acum încremenit când mă gândesc, *îmi lasă gura apă*" (*Craiova văzută din car*, I, 69); „Am lăsat-o pe aia acolo *cu buza umflată*" (*Schisma*, II, 180).
- inimă: „Că-mi *bătea inima* tare…/Şi uite, domnule, să-mi fie frică/În casa mea!" (*Cer cergat*, IV, 137); „*A îngheţat inima-n mine*,/Ce să mă fac, mă omoară ăsta!" (*Cadânul*, II, 243)
- păr: „Când a ajuns în sat, odată *i s-a făcut părul măciucă*/L-a ajuns frica din urmă" (*Hau, hau*, I, 89); „Se uită Grigore… şi odată simte cum *i se scoală căciula/Singură din cap*: hoop! Şi cade jos…pleoţ!" (*Dumneata*, I, 92); „*Mi s-a făcut părul măciucă*/Mergeam şi parcă mă lua frica" (*Cer cergat*, IV, 137)
- picioare: „Îi vine să leşine…Era numele lui…/*Picioarele nu-l mai ţineau*…/Când am murit? Când m-au şi îngropat?/Şi eu n-am simţit nimic? Ce e cu mine?/Ce caut eu aici? (*Luminile*, IV, 151)

b) în tot corpul: „Şi-ncepuse să-l *doară* frica./Au, ce mai *doare*/Şi *frica*!" (*Luminile,* IV, 151)."

c) în comportamentul caracteristic; perplexitatea („pocirea"), retragerea, agresivitatea etc.

În asocieri complexe, expresiile idiomatice desemnează limita superioară a emoţiei, funcţionând ca superlative ale somatizării: „Povestea nen-su Zgarbură, care-l adusese acolo./ – Vine la mine, *alb ca varul*./Nici *nu putea vorbi*./*Tremura tot*, ca de friguri" (*La toaie*, VI, 103). Cel mai uzitat model retoric este cel metonimic (efectul pentru cauză, concretul pentru abstract).

Concluzii

În subcultura evocată în *La Lilieci* (satul natal, Bulzeşti, un „loc antropologic" prin excelenţă), emoţiile constituie o modalitate esenţială de raportare la realitate. Lumea arhaică a bulzeştenilor este condusă de o „logică" a afectelor, opusă raţionamentului obiectiv; discursul este încărcat emoţional atât în planul naratorului (evocare), cât şi în planul personajelor (reprezentare).

Graţie selecţiei preferenţiale pe care a operat-o, Marin Sorescu a realizat o organizare etnoculturală a unor emoţii transculturale. Emoţiile de bază (durerea, bucuria, mirarea, teama, mânia, mila, vinovăţia, ruşinea,

BDD-A6462 © 2010 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 12:49:47 UTC)

spaima) formează câmpuri semantice izolate sau asociate prin opoziție ori prin gradare. Emoțiile sunt conceptualizate într-o manieră complexă, deloc întâmplătoare. Cel mai frecvent model semiotic practicat în *La Lilieci* este codificarea lor fiziologică şi lingvistică, cu efecte retorice paradoxale, de amplificare şi de anihilare a discursului.

Sintaxa discursului emoțional este modificată fie prin destructurare, fie prin emfază (retorica blestemelor, a injuriilor, a bocetelor / cântecelor funebre).

La nivel pragmatic, am luat în considerare contextul autopoietic (cadre şi roluri), stereotipizarea elementelor declanşatoare (ritualizarea: sociolectul emoțiilor), polarizarea şi sincretismul emoțiilor în conflict, corporalizarea emoțiilor. Acestora li se adaugă emoția naratorului Marin Sorescu, disimulată prin umor şi prin ironie.

SURSE

Sorescu, Marin, *La Lilieci*, Cartea I, Cartea a II-a, Cartea a III-a, Bucureşti, Editura Cartea Românească, 1986.

Sorescu, Marin, *La Lilieci*, Cartea a IV-a, Craiova, Editura Scrisul Românesc, 1988.

Sorescu, Marin, *La Lilieci*, Cartea a V-a, Bucureşti, Editura Creuzet, 1995.

Sorescu, Marin, *La Lilieci*, Cartea a VI-a, Bucureşti, Fundația „Marin Sorescu", 1998.

BIBLIOGRAFIE

Aijmer, Karin, *Interjections in a Contrastive Perspective*, în Edda Weigand (ed.), *Emotions in Dialogic Interactions*, Amsterdam/Philadelphia, John Benjamins Publishing Company, 2004.

Bamberg, Michel, *The Role of Language in the Construction of Emotions*, disponibil la http://www.massey.ac.nz/~aloc/virtual/bamberg.htm

Cigada, Sara, *Les émotions dans le discours de la construction européenne*, Milano, Università Catolica del Sacro Cuore, 2008.

Dixon, Thomas, *From Passions to Emotions. The Creation of a Secular Psychological Category*, Cambridge, Cambridge University Press, 2003, capitolul *Introduction: from passions and affections to emotions*, disponibil la http://assets.cambridge.org/97805218/27294/excerpt/9780521827294_excerpt.pdf

Delumeau, Jean, *La peur en Occident*, Paris, Fayard, 1978.

De Rougemont, Denis, *Iubirea şi Occidentul,* Bucureşti, Editura Univers, 1987.

Doury, M., Plantin, Ch., V. Traverso, V., (éds), *Les émotions dans les interactions,* 2000, http://icar.univ-lyon2.fr/gric1/argumentation.htm

Fussell, Susan R., *The Verbal Communication of Emotions: Introduction and Overview Interdisciplinary Perspectives*

BDD-A6462 © 2010 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 12:49:47 UTC)

http://www.cs.cmu.edu/~sfussell/pubs/Manuscripts/Ch1_Fussell.pdf
Gavriluță, Nicu, *Mentalități şi ritualuri magico-religioase*, Iaşi, Editura Polirom, 1998.
Greimas, Algirdas Julien, Fontanille, Jacques, *Semiotica pasiunilor. De la stările lucrurilor la stările sufletului,* Bucureşti, Editura Scripta, 1997.
Ilie, Cornelia, *Unparlamentary Language: Insults as Cognitive Forms of Ideological Confruntation*, in *Language and Ideology*, Volume II: *Descriptive Cognitive Approaches*, Edited by René Dirven, Roslyn Frank, Cornelia Ilie, Amsterdam/Philadelphia, John Benjamins Publishing Company, 2001.
Luhmann, Niklas, *Liebe als Passion. Zur Codierung der Intimität,* Suhrkamp Verlag; translated by Jeremy Gaines and Doris L. Jones, *Love as Passion. The Codification of Intimacy,* Cambridge, Cambridge University Press, 1982/1986.
Mancaş, Mihaela, *Lărgirea lexicului afectivității în limbajul poeziei neo- şi postmoderne*, în *Studii lingvistice. Omagiu profesoarei Gabriela Pană Dindelegan la aniversare*, Bucureşti, Editura Universității din Bucureşti, 2007.
Marcus, Solomon, *Invenție şi limbaj*, Bucureşti, Editura Cartea Românească, 1998.
Marcuse, Herbert, *Eros şi civilizație*, în *Scrieri filozofice*, Bucureşti, Editura Politică, 1977.
Plantin, Christian, *On the Inseparability of Emotions and Reason in Argumentation*, în Edda Weigand (ed.), *Emotions in Dialogic Interactions*, Amsterdam/Philadelphia, John Benjamins Publishing Company, 2004.
Plantin, Christian, *L'Argumentation,* Paris, P.U.F., 2005.
Plantin, Christian, Doury, M. & Traverso, V., (éds.) *Les émotions dans les interactions*, Lyon, P.U.L, http://icar.univ-lyon2.fr/gric1/argumentation.htm
Searle, John, *Speech Acts*, Cambridge, Cambridge University Press, 1969.
Simmel, Georg, *The Metropolis and Mental Life*, în *The Sociology of Georg Simmel*, edited by K. Wolff, New York, Free Press, 1950.
Sorea, Daniela, *Pragmatics: Some Cognitive Perspectives*, Bucureşti, Editura Universității din Bucureşti, 2007.
Şerbănescu, Andra, *Cum gândesc şi cum vorbesc ceilalți. Prin labirintul culturilor*, Iaşi, Editura Polirom, 2007.
Tausiet, Maria, Amelang, James. S., (eds.), *Accidentes del alma. Las emociones en la Edad Moderna*, Madrid, Abada Editores, 2009.
Weigand, Edda, *Emotions: The Simple and the Complex*, in Edda Weigand (ed.), *Emotions in Dialogic Interactions*, Amsterdam/Philadelphia, John Benjamins Publishing Company, 2004.

BDD-A6462 © 2010 Editura Universității de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 12:49:47 UTC)

CONTEXTUALIZED EMOTIONS: *LA LILIECI*, BY MARIN SORESCU

(Abstract)

In the subculture evoked in *La Lilieci* (native village, Bulzeşti), emotions are an essential way of relating to reality. Due to the preferential selection being used, Marin Sorescu created an ethno-cultural organization of some trans-cultural emotions.

The basic emotions (pain, joy, wonder, fear, anger, pity, guilt, shame, terror) create isolated semantic fields or associated by opposition or gradation.

The syntax of the emotional discourse is modified either by deconstruction, or by emphasis (the rhetoric of the curse, insults, wailings/funeral songs). On a pragmatic level, I took into consideration the autopoietic context (frames and roles), the stereotyping of the trigger elements (ritualization: the sociolect of emotions), the polarization and the syncretism of the contrasting emotions, the embodiment of the emotions. One can also add the emotion of the narrator Marin Sorescu which is dissimulated by humour and irony.

BDD-A6462 © 2010 Editura Universităţii de Vest
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 12:49:47 UTC)